

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

24. november 2016*

Liikmesriigi kohustuste rikkumine — Direktiiv 2009/147/EÜ — Loodusliku linnustiku kaitse — Erikaitsealad — Direktiiv 85/337/EMÜ — Teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamine — Direktiiv 92/43/EMÜ — Looduslike elupaikade kaitse

Kohtuasjas C-461/14,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 7. oktoobril 2014 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Hermes, E. Sanfrutos Cano, D. Loma-Osorio Lerena ja G. Wilms,

hageja,

versus

Hispaania Kuningriik, esindaja: A. Gavela Llopis,

kostja,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud M. Berger, A. Borg Barthet (ettekandja), E. Levits ja F. Biltgen,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 23. veebruari 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma hagi Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Hispaania Kuningriik ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et vältida „Campiñas de Sevilla“ erikaitsealal looduslike elupaikade ja liikide elupaikade kahjustamist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks see ala on määratud, siis on Hispaania Kuningriik rikkunud kohustusi, mis tulenevad nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT 1985, L 175,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248), muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ (EÜT 1997, L 73, lk 5; ELT eriväljaanne 15/03, lk 151) (edaspidi „direktiiv 85/337“), artiklist 3, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT 2009, L 20, lk 7; edaspidi „linnudirektiiv“) artikli 4 lõikest 4 ning nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT 1992, L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102; edaspidi „elupaikade direktiiv“) artikli 6 lõikest 2.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 85/337

- 2 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõike 1 kohaselt võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed tagamaks, et enne loa andmist hinnatakse muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu keskkonda oluliselt mõjutada võivaid projekte. Sellised projektid on määratletud direktiivi artiklis 4.

- 3 Direktiivi artikkel 3 sätestab:

„Keskkonnamõju hindamisel piiritletakse töö otsene ja kaudne mõju järgmiste teguritega ja kirjeldatakse ja hinnatakse seda sobival viisil ning asjaolude ja artiklite 4–11 kohaselt:

- inimesed, loomad ja taimed,
- pinnas, vesi, õhk, ilmastik ja maastik,
- aineeline vara ja kultuuripärand,
- esimeses ja teises ja kolmandas taandes nimetatud tegurite vastastikune mõju.“

- 4 Sama direktiivi artikkel 4 sätestab:

„1. [...] I lisas loetletud töid [hinnatakse] artiklite 5–10 kohaselt.

2. [...] [L]iikmesriigid [teevad] II lisas loetletud tööde puhul:

- a) üksikjuhtumite uurimise,

või

- b) endi kehtestatud künniste või tingimuste

abil kindlaks, kas tööd hinnatakse artiklite 5–10 kohaselt.

Liikmesriigid võivad teha otsuse kohaldada mõlemaid alapunktides a ja b nimetatud võimalusi.

3. Lõike 2 alusel üksikjuhtumeid uurides või künniseid või tingimusi kehtestades võetakse arvesse asjakohaseid III lisas sätestatud valikutingimusi.

[...]“

5 Direktiivi 85/337 I lisa sisaldab direktiivi artikli 4 lõike 1 kohaste tööde loetelu. Lisa punkti 7 alapunktides a ja b on mainitud „[p]ikamaavedudeks vajalike raudteede ja vähemalt 2100 m peamaandumisrajaga lennuväljade [...] ehitamine“ ning „kiirteede [...] ehitamine“.

6 Direktiivi III lisa punkt 2 „Tööde asukoht“ näeb direktiivi artikli 4 lõikes 3 osutatud valikutingimuste kohta ette:

„Nende geograafiliste alade keskkonnatundlikkuse hindamisel, mida tööd tõenäoliselt mõjutavad, tuleb eelkõige silmas pidada:

— praegust maakasutust,

— ala loodusvarade suhtelist küllust, omadusi ja taastumisvõimet,

— looduskeskkonna vastuvõtuvõimet, pöörates erilist tähelepanu järgmistele aladele:

a) märgalad;

[...]

d) looduskaitsealad ja -pargid;

e) liikmesriikide õigusnormide alusel liigitatud või kaitstavad alad; [nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT 1979, L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 15/01, lk 98) ja elupaikade direktiivi] kohaselt liikmesriikide määratud erikaitsealad;

[...]“

Linnudirektiiv

7 Direktiivi 79/409 on mitmel korral oluliselt muudetud. Selguse ja otstarbekuse huvides kodifitseeriti kõnealune direktiiv seetõttu linnudirektiiviga.

8 Linnudirektiiv käsitleb vastavalt selle artiklile 1 kõikide looduslikult esinevate linnuliikide kaitset nende liikmesriikide Euroopa territooriumil, mille suhtes kohaldatakse EL toimimise lepingut. See hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kehtestab nende kasutamise eeskirjad.

9 Selle direktiivi artikkel 4 sätestab:

„1. I lisa nimetatud liikide elupaikade kaitseks tuleb rakendada erimeetmeid, et kindlustada nende liikide säilimine ja paljunemine levikualal.

Sellega seoses võetakse arvesse järgmist:

a) väljasuremisohus liigid;

b) liigid, mis on tundlikud teatavate muutuste suhtes oma elupaigas;

c) liigid, mida peetakse nende väikesearvuliste asurkondade või piiratud kohaliku leviku tõttu haruldaseks;

d) teised liigid, mis oma elupaiga eripära tõttu nõuavad erilist tähelepanu.

Hindamisel võetakse arvesse arvukuse arengutendentse ja muutumist.

Liikmesriigid klassifitseerivad erikaitsealadena nende liikide kaitseks eelkõige arvuliselt ja suuruselt kõige sobivamad alad, võttes arvesse nende liikide kaitsenõudeid geograafilistel maismaa- ja merealadel, kus käesolevat direktiivi kohaldatakse.

2. Liikmesriigid võtavad samalaadseid meetmeid I lisa nimetatata, kuid reeglipäraselt esinevate rändliikide ja nende pesitsus-, sulgimis- ja talvitusala ning rändepeatuspaike suhtes, pidades silmas nende kaitsmise vajadust geograafilistel maismaa- ja merealadel, kus käesolevat direktiivi kohaldatakse. Sel eesmärgil pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu märgalade ja eelkõige rahvusvahelise tähtsusega märgalade kaitsele.

[...]

4. Liikmesriigid võtavad lõigetes 1 ja 2 osutatud kaitsealade suhtes vajalikke meetmeid, et vältida elupaikade saastamist või kahjustamist või lindude mis tahes häirimist, niivõrd kui see on käesoleva artikli eesmärkide seisukohast oluline. Liikmesriigid püüavad elupaikade saastamist või kahjustamist vältida ka väljaspool kaitsealasid.“

- 10 Linnudirektiivi I lisa on muude liikide hulgas mainitud ka *Otis tarda* (suurtrapp).

Elupaikade direktiiv

- 11 Elupaikade direktiivi artikli 2 lõike 1 järgi on selle direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele liikmesriikide Euroopa territooriumil, kus kohaldatakse aluslepingut.

- 12 Direktiivi artikli 6 lõiked 1–3 sätestavad:

„1. Liikmesriigid kehtestavad erikaitsealade suhtes vajalikud kaitsemeetmed, mille hulka kuuluvad vajaduse korral asjakohased kaitsekorralduskavad, mis on eraldi välja töötatud või lisatud muudesse arengukavadesse, ning asjakohased õiguslikud, halduslikud või lepingulised meetmed, mis vastavad aladel esinevate I lisa looduslike elupaigatüüpide ja II lisa liikide ökoloogilistele vajadustele.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et vältida erikaitsealadel looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks alad on määratud, kuivõrd selline häirimine võib oluliselt mõjutada käesoleva direktiivi eesmärkide täitmist.

3. Iga kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis tõenäoliselt avaldab alale olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab. Pädevad siseriiklikud asutused annavad kavale või projektile kava või projekti tagajärgede hindamise järelduste alusel ning lõike 4 sätete kohaselt nõusoleku alles pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et see ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju, ja teevad seda vajaduse korral pärast avaliku arvamuse saamist.“

- 13 Kõnealuse direktiivi artiklis 7 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi artikli 6 lõigetest 2, 3 ja 4 tulenevad kohustused asendavad kõik direktiivi 79/409/EMÜ artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevad kohustused artikli 4 lõike 1 kohaselt klassifitseeritud alade või artikli 4 lõike 2 kohaselt tunnustatud alade osas alates käesoleva direktiivi rakendamise kuupäevast või alates ala direktiivi 79/409/EMÜ kohasest klassifitseerimisest või tunnustamisest liikmesriigi poolt, kui viimane kuupäev on hilisem.“

Vaidluse taust ja kohtueelne menetlus

- 14 2010. aasta veebruaris esitatud kaebuse alusel, mis puudutas Sevilla (Hispaania) ja Almería (Hispaania) vahele, „Marchena-Osuna I“, „Marchena-Osuna II“ ning „Variante de Osuna“ sektoritesse, uue kiirraudteeliini ehitamise projekti, saatis komisjon 17. juunil 2011 Hispaania Kuningriigile märgukirja, milles ta väitis, et liikmesriik on rikkunud direktiivi 85/337 artiklist 3, linnudirektiivi artikli 4 lõikest 4 ja elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 2 tulenevaid kohustusi. Kaebusele oli lisatud aruanne mõju kohta, mida võivad „Campiñas de Sevilla“ erikaitseala läbimisel avaldada Andaluusia transversaalses raudteelõigus tehtavad tööd.
- 15 Tervikuna võttes näeb projekt ette esiteks taristutööd olemasoleva raudtee parendamiseks ja kohandamiseks ning teiseks vajalikud täiendavad paigaldustööd uue raudteeplatvormi ehitamiseks ja kasutuselevõtuks.
- 16 Olemasoleva raudtee parendamist ja kohandamist puudutava osa keskkonnamõju hindamise aruanne esitati avalikuks aruteluks 4. juulil 2006. 26. novembri 2006. aasta otsusega võeti selle hinnangu alusel vastu keskkonnamõju deklaratsioon. Taristutööd algasid 4. detsembril 2007 ja katkesid 2009. aastal. Projekt näeb ette niisuguse loodusliku ala läbimist, mille Hispaania ametiasutused klassifitseerisid 29. juulil 2008 lindude erikaitsealaks. Ala tunnistati erikaitsealaks pärast seda, kui Hispaania ametiasutused olid kõnealusele projektile loa andnud ja keskkonnamõju deklaratsioon oli vastu võetud. Samas oli ala juba alates 1998. aastast numbri 238 all kantud Euroopa tähtsate linnualade nimekirja (*Inventory of Important Bird Areas in the European Community*; edaspidi „IBA 98“).
- 17 Hispaania Kuningriik palus 20. juulil 2011 komisjonil vastamise tähtaega pikendada, komisjon rahuldab selle taotluse.
- 18 Hispaania Kuningriik vastas märgukirjale 20. septembril 2011.
- 19 Komisjon esitas 20. juuni 2013. aasta kirjas põhjendatud arvamuse, milles ta heitis Hispaania Kuningriigile ette direktiivi 85/337 artiklist 3, linnudirektiivi artikli 4 lõikest 4 ja elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 2 tulenevate kohustuste rikkumist.
- 20 Hispaania Kuningriik vastas põhjendatud arvamusele 21. augustil 2013, esitades oma kirja lisa aruande „Análisis de la afección del Eje Ferroviario Transversal a la avifauna de la ZEPA Campiñas de Sevilla“ (transversaalse raudteelõigu „Campiñas de Sevilla“ erikaitseala linnustikule avaldatava mõju analüüs), mille oli 2013. aasta juulis koostanud Consejería de Agricultura, Pesca y Medio Ambiente de la Junta de Andalucía (Andaluusia autonoomse piirkonna põllumajandus-, kalandus- ja keskkonnanõukogu, Hispaania) keskkonna- ja veeamet.
- 21 Kuna komisjon leidis, et Hispaania Kuningriigi võetud meetmed ei olnud endiselt piisavad, otsustas ta esitada käesoleva hagi.

Hagi vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 22 Hispaania Kuningriik vaidleb hagi vastuvõetavusele vastu, sest hagiavaldus põhineb kohtueelses menetluses viidatud väitest teistsugusel väitel.

- 23 Liikmesriik väidab selles küsimuses, et kohtueelses menetluses piirdus vaidluse ese selgelt raudteeliini „Marchena-Osuna I“ ja „Marchena-Osuna II“ lõikudega. Hagi aga heitis komisjon Hispaania Kuningriigile ette ka seda, et viimane ei järginud direktiivi 85/337 nõudeid 3 km pikkusel „Variante de Osuna“ lõigul, laiendades nii vaidluse eset.
- 24 Komisjon tuletab meelde, et kohustuste rikkumise menetlus algatati kaebuse alusel uue kiirraudtee projekti kohta Sevilla ja Almería vahel „Marchena-Osuna I“, „Marchena-Osuna II“ ja „Variante de Osuna“ sektorites. Kuigi menetluses sõnaselgelt viidatud rikkumise moodustavad asjaolud on need, mis puudutavad „Marchena-Osuna I“ ja „Marchena-Osuna II“ lõikuseid, on seetõttu asjakohane viidata projekti laiemale kontekstile.

Euroopa Kohtu hinnang

- 25 Tuleb kohe märkida, et põhjendatud arvamuse ja sellele eelnenud menetluse õiguspärasust ei ole käesolevas asjas vaidlustatud. Sellegipoolest väidab Hispaania valitsus, et hagi esitatud väide erineb märgukirjas ja põhjendatud arvamuses sisalduvast väitest.
- 26 Selles suhtes on oluline meelde tuletada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale piiritlevad komisjoni poolt liikmesriigile saadetud märgukiri ja hilisem põhjendatud arvamus kohtuvaidluse eseme, mida ei saa seega hiljem laiendada. Asjaomase liikmesriigi võimalus esitada oma seisukohad on nimelt isegi juhul, kui see liikmesriik leiab, et ta ei pea seda kasutama, aluslepingus ette nähtud oluline tagatis ja selle tagamine on liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse õiguspärasuse seisukohalt oluline vorminõue. Komisjoni põhjendatud arvamus ja hagi peavad järelikult tuginema samadele väidetele kui märgukiri, millega algatatakse kohtueelne menetlus (kohtuotsus, 3.9.2014, komisjon vs. Hispaania, C-127/12, ei avaldata, EU:C:2014:2130, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Komisjon võib pärast märgukirja oma väiteid täpsustada, kui väidete ese jääb sisuliselt samaks (kohtuotsus, 3.9.2014, komisjon vs. Hispaania, C-127/12, ei avaldata, EU:C:2014:2130, punkt 24).
- 28 Käesolevas asjas tuleb märkida, et kohtueelses menetluses määratletud vaidluse eset on laiendatud või muudetud.
- 29 Nimelt tuleb tõdeda, et „Variante de Osuna“ lõiku ei ole kohtueelses menetluses käsitletud ning et seda lõiku puudutavas osas tuleb hagi tunnistada vastuvõetamatuks.

Kohustuste rikkumine

Esimene väide, et rikutud on direktiivi 85/337 artiklit 3

Poolte argumendid

- 30 Komisjon täpsustab kõigepealt, et ta ei eita, et keskkonnamõju hinnati kogu projekti suhtes, ega väida ka, et projekt jagati mitmeks lõiguks, et vältida nende kumulatiivse mõju hindamist keskkonnale. Tema esimene väide puudutab seega asjaolu, et teostatud keskkonnamõju hindamine ei vasta direktiivi 85/337 artikli 3 nõuetele.
- 31 Komisjon heidab Hispaania Kuningriigile ette selle direktiivi artiklist 3 tulenevate kohustuste rikkumist, kuna kiirraudteeliini projekti mõju keskkonnale ja konkreetsemalt linnustikule ei ole piisavalt selgitatud, kirjeldatud ega hinnatud. Nimelt ei võetud vaidlusaluses keskkonnamõju hinnangus arvesse seda, et raudteeliin läbib ökoloogilisest tundlikku ala, mille tähtsust teadusringkonnad tunnustasid alates 1998. aastast ja mis oli kantud IBA 98-sse.

- 32 Komisjoni sõnul ei mainitud keskkonnamõju deklaratsioonis lindude eluks äärmiselt olulisi elupaikasisid nagu märgalad, see tähendab Ojuelose järv. Sellel alal esinevad linnuliigid pelgalt loetleti ära ja puudub igasugune hinnang projekti mõju kohta nendele liikidele. Teostatud keskkonnamõju hinnangu järeldused piirdusid kahe üldise kaitsemeetme äramärgimisega, see tähendab tööde katkestamine sigimis- ja poegade kasvatamise perioodidel ning vajadus võtta meetmeid lindude elektrilöögi ohu ennetamiseks.
- 33 Veel rõhutab komisjon, et projekt avaldab lindudele mõju ka pärast tööde lõppu. Kiirraudteeliini toimimine avaldaks lindude elule selgelt mõju müra, kokkupõrke- või elektrilöögi ohu tõttu, mida Hispaania ametiasutuste teostatud keskkonnamõju hindamise käigus ei käsitletud. Repliigis väidab komisjon, et kuna projekti lõppeesmärk on uue kiirraudteeliini ehitamine ja kasutuselevõtt, oleks mõju algsel hindamisel pidanud arvesse võtma selle liini käitamise etappi, et vältida seda, et projekti osadeks jaotamine tekitab vastuolusid keskkonna terviklikus kaitstes, mida taotletakse.
- 34 Kuna projekti keskkonnamõju piisavalt ei hinnatud, rikkusid Hispaania ametiasutused ka kohustust teavitada asjaomast üldsust selle projekti tõenäolistest tagajärgedest asjaomasele alale enne otsuse tegemist projekti elluviimise taotluse kohta.
- 35 Ta on seisukohal, et see, et kavandatav kiirraudteeliin on paralleelne tavaraudteeliiniga, ei piira kahjulikke tagajärgi lindudele. Nimelt on kiirraudteeliini mõju tugevam ja häirivam mõjust, mida võib avaldada tavaraudteeliin, seda mõju ei ole nõuetekohaselt hinnatud mitte ainult vajalike tööde ja paigaldustega seoses, vaid ka seoses kiirraudteeliini edasise käitamisega seoses.
- 36 Komisjon väidab, et direktiiv 85/337 omistab erilist tähtsust projekti tõenäolise mõju hindamisele, kui projekti tuleb rakendada ökoloogiliselt olulistel aladel muu hulgas direktiivi III lisa punktist 2 „Tööde asukoht“ lähtuvalt, milles on märgitud, et direktiivi artikli 4 lõikes 3 kohaste tingimuste osas pööratakse erilist tähelepanu märgaladele.
- 37 Veel leiab komisjon, et Hispaania Kuningriigi võetud kohustus viia läbi keskkonnamõju täiendav hindamine kinnitab, et enne projektile loa andmist ei hinnatud selle mõju piisavalt.
- 38 Hispaania Kuningriik eitab väidetava rikkumise toimepanemist. Ta väidab esiteks, et ei ole ühtegi õigusnormi, mis kohustab keskkonnamõju deklaratsioonis mainima, et ala on kantud Euroopa tähtsate linnualade nimekirja (edaspidi „IBA“). Euroopa Kohus on nimelt mitmel korral tunnistanud, et IBA ei ole absoluutselt siduv (kohtuotsus, 19.5.1998, komisjon vs. Madalmaad, C-3/96, EU:C:1998:238, punkt 70). Ainus väärtus, mida Euroopa Kohus selle puhul tunnustab, on see, et liikmesriik võib seda kasutada viiteelemendina, mis võimaldab hinnata, kas teaduslike tõendite puudumisel on ta klassifitseerinud erikaitsealadeks arvuliselt ja suuruselt piisavad alad (kohtuotsus, 28.6.2007, komisjon vs. Hispaania, C-235/04, EU:C:2007:386, punktid 26 ja 27).
- 39 Seega on komisjoni esitatud väide asjakohatu, kui hinnatakse direktiivi 85/337 artikli 3 rikkumist seeläbi, et keskkonnamõju hindamine ei puuduta üldiselt keskkonnale ja konkreetselt lindudele avaldatavat otsest ja kaudset mõju. Asjakohane on vaid see, et keskkonnamõju hinnangus tehakse kindlaks mõjualune loomastik ja see võimaldab võtta vajalikud meetmed, et vältida võimalikke kahjulikke tagajärgi ja need heastada. Teostatud keskkonnamõju hinnang vastas aga täielikult nendele nõuetele, isegi kui selles ei mainitud IBA 98-t.
- 40 Teiseks leiab Hispaania Kuningriik, et märgalad või õigusnormide alusel kaitsealadeks tunnistatud alad kanti mitte direktiivi 85/337 I lisasse, vaid selle III lisasse, nii et Euroopa Liit peab neid suhtelise tähtsusega, mitte olulise tähtsusega aladeks.

- 41 Kolmandaks leiab Hispaania Kuningriik komisjoni argumendi kohta, et kavandatava raudteeliiniga paralleelse liini olemasolu tekitab tugevamat ja häirivamat mõju, mis võib kaasa tuua kumulatiivse mõju, mida ei hinnatud, et teostatud keskkonnamõju hinnang võimaldab järeldada, et seda mõju vähendatakse märkimisväärselt tänu uue raudteeliini ehitamisele juba olemasolevaga paralleelselt ja lähestikku.
- 42 Neljandaks leiab Hispaania Kuningriik, et keskkonnamõju hinnang näeb ette piisavad ennetavad ja parandusmeetmed, see tähendab tööde peatamine stepilindude sigimisperioodidel, jalgradade rajamine trassi äärde pärast nende tööde ülevaatamist, et vältida linnustiku otsest mõjutamist, samuti muud õhukeskkonna, pinnase ja hüdroloogilise süsteemi kaitsemeetmed, mis tõhustavad ka lindudele negatiivse mõju vähendamist.
- 43 Asjaomase ala erikaitsealaks kuulutamist arvestades neid meetmeid laiendati.
- 44 Viiendaks rõhutab Hispaania Kuningriik, et keskkonnamõju hinnati vaid projekti pindamis-, platvormide ja piirete ehitustööde puhul.
- 45 Lisaks väidab see liikmesriik, et komisjon tõlgendab erapoolikult Hispaania ametiasutuste kavatsust viia läbi uus keskkonnamõju hinnang, kuna sõnaselgelt oli ette nähtud, et hiljem algatatakse teine projekt, mis seisneb raudteeliini kasutuselevõtuks vajalike tööde teostamises, mis hõlmab elektriliini, mis peab samuti olema vastava hindamise esemeks. Selles küsimuses ei tõendanud komisjon, et kahe järjestikuse projekti kavandamine, mille mõlema puhul viiakse läbi hindamine, kahjustab direktiivi 85/337 eesmärki ja ette nähtud menetlusi.
- 46 Viimaseks väidab Hispaania Kuningriik, et see, et stepilindude arv tööde ajal ja järel kasvas, tõendab, et teostatud hinnang on piisav. Tema sõnul kaitsesid keskkonnamõju hinnangu alusel võetud meetmed linde ja võimaldasid saavutada asjassepuutuvate direktiivide lõppeesmärgi.

Euroopa Kohtu hinnang

- 47 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et keskkonnamõju hindamise kohustuse ulatus tuleneb direktiivi 85/337 artiklist 3, mille kohaselt piiritletakse keskkonnamõju hindamisel töö otsene ja kaudne mõju inimestele, loomadele ja taimedele, pinnasele, veele, õhule, ilmastikule ja maastikule, ainelisele varale ja kultuuripärandile ning samuti kõnealuste tegurite vastastikusele mõjule ning kirjeldatakse ja hinnatakse seda sobival viisil ning asjaolude ja selle direktiivi artiklite 4–11 kohaselt (kohtuotsus, 24.11.2011, komisjon vs. Hispaania, C-404/09, EU:C:2011:768, punkt 78).
- 48 Euroopa Kohus on samuti korduvalt märkinud, et direktiivi 85/337 kohaldamisala on ulatuslik ja selle eesmärk väga lai (kohtuotsus, 28.2.2008, Abraham jt, C-2/07, EU:C:2008:133, punkt 42). Peale selle näeb direktiivi 85/337 artikli 2 lõige 1 ette liikmesriikide kohustuse hinnata selliste projektide keskkonnamõju, mis võivad keskkonda oluliselt mõjutada muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu. Direktiivis on selles suhtes keskendutud projektide või nende muudatuste mõju terviklikule hindamisele (kohtuotsus, 28.2.2008, Abraham jt, C-2/07, EU:C:2008:133, punkt 42).
- 49 Käesolevas asjas väidab komisjon sisuliselt, et direktiivi 85/337 alusel läbi viidud keskkonnamõju hindamine, mis hõlmas Sevilla ja Almería vahelise kiirraudteeliini toimimiseks vajalikke taristutöid „Marchena-Osuna I“ ja „Marchena-Osuna II“ lõikudel ning mis hõlmas ehitustöid raudteel ja selle trassil ning kõrgendatud ja laiendatud platvormi ehitust, ei ole piisav, kuna selles ei mainita IBA 98-sse kantud ala olemasolu ega võeta arvesse asjaolu, et vaidlusalune projekt läbib erilise ökoloogilise tähtsusega ala.

- 50 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et komisjon peab tõendama väidetavat liikmesriigi kohustuste rikkumist. Nimelt peab komisjon esitama Euroopa Kohtule vajalikud tõendid, mis võimaldaksid kohtul rikkumist tuvastada, ilma et komisjon võiks tugineda mis tahes oletusele (kohtuotsus, 20.5.2010, komisjon *vs.* Hispaania, C-308/08, EU:C:2010:281, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Esiteks, mis puudutab komisjoni argumenti, mille kohaselt sisuliselt oleks teostatud keskkonnamõju hindamise aruandes pidanud mainima, et vaidlusaluse projektiga hõlmatud ala oli oluline Euroopa linnuala ja oli kantud IBA 98-sse alates 1998. aastast, enne kui Hispaania ametiasutused selle 2008. aastal erikaitsealaks klassifitseerisid, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohus on leidnud, et seda loendit, kuigi õiguslikult mittesiduvat, võib ta kasutada viiteelemendina, mis võimaldab hinnata, kas liikmesriik on klassifitseerinud erikaitsealadeks arvuliselt ja suuruselt piisavad alad (vt selle kohta kohtuotsus, 28.6.2007, komisjon *vs.* Hispaania, C-235/04, EU:C:2007:386, punkt 26).
- 52 Tuleb tõdeda, et IBA 98 esitab Hispaanias lindude kaitseks oluliste alade uuendatud loendi, mis vastupidise teadusliku tõenduse puudumisel kujutab endast viiteelementi, mis võimaldab hinnata, kas liikmesriik on klassifitseerinud erikaitsealadeks arvuliselt ja suuruselt piisavad alad kõikidele direktiivi 79/409 I lisas nimetatud linnuliikidele ja ka selles lisas nimetamata rändliikidele (vt selle kohta kohtuotsused, 28.6.2007, komisjon *vs.* Hispaania, C-235/04, EU:C:2007:386, punkt 27, ja 18.12.2007, komisjon *vs.* Hispaania, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 30).
- 53 Tuleb siiski märkida, et direktiivi 85/337 ükski säte ei näe ette, et keskkonnamõju hinnangus tuleb mainida, et ala, mida puudutab projekt, mille puhul niisugune hinnang teostatakse, on kantud IBA-sse. Seega tuleb komisjoni kõnealune argument tagasi lükata.
- 54 Mis puudutab teiseks komisjoni argumenti, mille kohaselt ei ole kõnealuses keskkonnamõju hinnangus piisavalt selgitatud, kirjeldatud ega hinnatud projekti mõju keskkonnale ja konkreetsemalt linnustikule, siis tuleb märkida, et täpsemate ja üksikasjalikumate selgituste puudumisel ei saa järeldada, nagu sisuliselt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 41, et on õiguslikult piisavalt tõendatud, et see nii oli.
- 55 Nimelt tuleb seoses asjaomasel alal esinevate linnuliikide kindlakstegemisega kõnealuses projektis tõdeda, et vaatamata viite puudumisele IBA 98-le mainitakse keskkonnamõju hinnangus selle ala eripära linnustiku seisukohalt, see sisaldab sel alal esinevate linnudirektiivi I lisas loetletud linnuliikide loetelu, eelkõige on seal nimetatud *Otis tarda*, ning selles märgitakse ära igale liigile kohaldatav kaitse kategooria. Hinnangus tehakse kindlaks ka teatavad meetmed nende liikide kaitseks, nagu tööde katkestamine sigimis- ja poegade kasvatamise perioodidel või keeld eemaldada taimestikku märtsist juulini, et hoida ära ebasoodsat mõju sigimisele. Komisjon aga ei täpsusta, miks on need meetmed kõnealuse hindamisega konkreetset hõlmatud projekti seisukohalt ebapiisavad.
- 56 Mis puudutab kolmandaks komisjoni argumenti, mille kohaselt ei hõlmanud keskkonnamõju deklaratsioon Ojuelose järve, mis asub hiljem erikaitsealaks klassifitseeritud alal, siis ilmneb toimikumaterjali analüüsist, et seda järve, selle rolli ja tähtsust on kõnealuses keskkonnamõju hinnangus kirjeldatud.
- 57 Neljandaks tuleb seoses komisjoni argumendiga, et projekt avaldab lindudele mõju ka pärast tööde lõppu, kuna kiirraudteeliini toimimine avaldaks selgelt mõju lindude elule müra, kokkupõrke- või elektrilöögi ohu tõttu, mida Hispaania ametiasutuste teostatud keskkonnamõju hindamise käigus ei käsitletud, tõdeda, et hinnangus ei ole selle ohu vältimiseks võetavad meetmed täpselt välja toodud.

- 58 Tuleb siiski asuda seisukohale, et nagu kohtujurist sisuliselt märkis oma ettepaneku punktides 37 ja 51 ning nagu rõhutas komisjon oma põhjendatud arvamuses ja käesolevas menetluses, ei ole kõnealune keskkonnamõju hinnang vastuolus direktiivi 85/337 artikliga 3, kuna see ei puuduta vaidlusalust projekti tervikuna. Käesoleva kohtuotsuse punktis 26 meenutatud kohtupraktika kohaselt tuleb sellekohane väide, mille komisjon esitas esimest korda repliigis, seega vastuvõetamatuks tunnistada.
- 59 Viiendaks väidab komisjon, et kõnealuses keskkonnamõju hinnangus ei analüüsitud piisavalt olemasoleva raudteeliiniga paralleelse kiirraudteeliini ehitamiseks vajalike tööde ja rajatiste ning kavandatud liini hilisema käitamisega seotud tagajärgi.
- 60 Siinkohal tuleb tõdeda, et keskkonnamõju hinnang näitas, et olemasoleva raudteeliiniga paralleelne trass oli keskkonna seisukohalt sobivaim lahendus, ilma et komisjon, kes peab vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 50 viidatud kohtupraktikale väidetavat rikkumist tõendama, oleks põhjendanud oma väiteid, mille kohaselt võisid kaks paralleelset raudteeliini avaldada mitmes aspektis keskkonnale suuremat kahjulikku mõju.
- 61 Järelikult tuleb direktiivi 85/337 artikli 3 rikkumise väide tagasi lükata.

Teine väide, et rikutud on linnudirektiivi artikli 4 lõiget 4

Poolte argumendid

- 62 Teises väites heidab komisjon Hispaania Kuningriigile ette Sevilla ja Almería vahelise kiirraudteeliini ehitamise projekti kahjulikke tagajärgi teatavatele linnuliikidele, mida on mainitud linnudirektiivi I lisas.
- 63 Komisjon leiab, et kiites heaks kiirraudteeliini ehitamise IBA 98-sse kantud alal, rikkus Hispaania Kuningriik linnudirektiivi artikli 4 lõikest 4 tulenevaid kohustusi.
- 64 Komisjon on seisukohal, et kuna „Campiñas de Sevilla“ ala klassifitseeriti erikaitsealaks hilinenult, see tähendab 2008. aasta juulis, kui keskkonnamõju hindamise menetlus oli juba lõppenud, oleksid Hispaania ametiasutused pidanud vastavalt linnudirektiivi artikli 4 lõikele 4 võtma sobivaid kaitsemeetmeid, kuigi tööd olid juba alanud (kohtuotsused, 20.9.2007, komisjon vs. Itaalia, C-388/05, EU:C:2007:533, punkt 18, ja 18.12.2007, komisjon vs. Hispaania, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 27). See kohustus kehtis kuni ala määratlemiseni erikaitsealana ning vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tuleb seda täita enne kui tuvastatakse lindude arvu vähenemine või kui kaitsealuse liigi väljasuremisohu on reaalseks muutunud (kohtuotsus, 2.8.1993, komisjon vs. Hispaania, C-355/90, EU:C:1993:331, punkt 15). Seetõttu leiab komisjon, et IBA 98-sse kantud ala läbivale kiirraudteeliinile luba andes, ei täitnud Hispaania Kuningriik linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevaid kohustusi, see tähendab kohustus võtta vajalikud meetmed vältimaks keelatud häiringuid projektiga mõjutatud aladel, mis oleks pidanud olema klassifitseeritud erikaitsealaks.
- 65 Nimelt väidab komisjon, et teostatud ehitustööd muutsid eelkõige kõrgendatud platvormi ja kahekordse kaitsepiirde paigaldamise tõttu oluliselt asjaomase ala keskkonnanäitajaid. Need muudatused võisid tema sõnul takistada lindude pääsu toitumis-, puhke- ja pesitsusaladele.
- 66 Lisaks väidab komisjon, et teostatud keskkonnamõju hinnang osutus ebapiisavaks projekti võimaliku mõju osas asjaomasel alal esinevatele lindudele ning parandus- ja tasakaalustusmeetmete osas vastavalt direktiivi 85/337 artiklile 3, mistõttu on selle projektiga tekitatud oht ebapiisavalt kindlaks tehtud.
- 67 Hispaania Kuningriik väidab, et linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 täitmiseks ei ole sõnaselgelt erikaitsealaks tunnistatud alade puhul vaja järgida selles ette nähtud menetlusi. Vastupidi, ta leiab, et on piisav, kui liikmesriik võtab meetmed lindude kaitsmiseks juba enne nende alade klassifitseerimist.

Selles küsimuses leiab Hispaania Kuningriik, et ta võttis sobivad kaitsemeetmed, eelkõige piirates pinnasetööde aega sõltuvalt lindude sigimisperioodidest ja luues trassi äärde jalgradu, et vältida linnuliikide otsest mõjutamist, ning paigaldades lindude kokkupõrkevastaseid seadmeid.

- 68 Veel leiab ta, et linnudirektiivi artikli 4 lõiget 4 on täidetud, kuna ajavahemikus 2001–2012 „Campiñas de Sevilla“ erikaitseala asurkond mitte ei vähenenud, vaid kasvas.

Euroopa Kohtu hinnang

- 69 Linnudirektiivi artikli 4 lõige 4 kohustab liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, et vältida erikaitsealadel elupaikade saastamist või kahjustamist või lindude mis tahes häirimist, niivõrd kui see on nimetatud artikli eesmärkide seisukohast oluline.
- 70 Sellega seoses tuleb esiteks meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale peavad liikmesriigid linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevaid kohustusi täitma ka siis, kui asjaomased alad ei ole erikaitsealaks klassifitseeritud, kuigi oleks pidanud olema (kohtuotsused, 18.12.2007, komisjon vs. Hispaania, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 14.1.2016, komisjon vs. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 67).
- 71 Seevastu erikaitsealadeks klassifitseeritud alade kohta sätestab elupaikade direktiivi artikkel 7, et linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevad kohustused asendatakse muu hulgas elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 2 tulenevate kohustustega alates viimati nimetatud direktiivi rakendamise kuupäevast või alates ala linnudirektiivi kohasest klassifitseerimisest, kui viimane kuupäev on hilisem (kohtuotsus, 18.12.2007, komisjon vs. Hispaania, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 72 Järelikult on linnudirektiivi artikli 4 lõige 4 kohaldatav ainult „Campiñas de Sevilla“ geograafilise ala erikaitsealaks klassifitseerimisele eelnenud olukorra suhtes.
- 73 Sellega seoses ja nagu meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 52, leidis Euroopa Kohus, et IBA 98, mis esitab Hispaanias tähtsate linnualade uuendatud loendi, kujutab vastupidise teadusliku tõenduse puudumisel endast viiteelementi, mis võimaldab hinnata, kas liikmesriik on klassifitseerinud erikaitsealadeks arvuliselt ja suuruselt piisavad alad, et pakkuda kaitset kõikidele linnudirektiivi I lisas loetletud linnuliikidele ja rändliikidele, mida selles lisas ei ole nimetatud.
- 74 Ent vaidlust ei ole selles, et Sevilla provintsis asuv „Campiñas de Sevilla“ geograafiline ala on elupaigaks linnudirektiivi I lisas nimetatud stepilinnuliikidele, mistõttu kanti see IBA 98-sse enne ala 29. juuli 2008. aasta otsusega määramist erikaitsealana.
- 75 Seega ilmneb, et niisugune ala, mis oleks erikaitsealaks tulnud klassifitseerida enne 29. juulit 2008, kuulus käesoleva kohtuotsuse punktides 70 ja 71 meenutatud kohtupraktika kohaselt linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimeses lauses silmas peetud kaitsekorra kohaldamisalasse.
- 76 Teiseks tuleb linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevate kohustuste rikkumise tuvastamiseks *mutatis mutandis* lähtuda Euroopa Kohtu praktikast, mis käsitleb elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 rikkumist, sest viimati nimetatud sätte sõnastus kattub suuresti linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimese lause sõnastusega (kohtuotsus, 14.1.2016, komisjon vs. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 77 Vastavalt sellele kohtupraktikale on asjaomase sätte rikkumisega tegemist siis, kui komisjon tuvastab tõenäosuse või ohu, et projekt põhjustab kaitstud linnuliikide elupaikade halvenemist või nende liikide olulist häirimist (kohtuotsus, 14.1.2016, komisjon vs. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 70).

- 78 Järelikult tuleb kontrollida, kas komisjon tõendas, et on tõenäosus või oht, et kõnealune projekt põhjustab „Campiñas de Sevilla“ alal, mis klassifitseeriti hilinenult erikaitsealaks, eelmises punktis viidatud halvenemist ja häireid.
- 79 Toimikust nähtub, et kiirraudteeliini ehitamine, milleks on vaja muu hulgas ehitada raudtee, kõrgendatud platvorm ja teha pinnasetööd, ning mis läbib mitmele linnudirektiivi I lisas nimetatud liigile elupaigaks olevat ala, võib põhjustada olulisi häireid ja kaitstud linnuliikide elupaikade halvenemist.
- 80 Nagu väidab Hispaania Kuningriik, võttis see liikmesriik tõepoolest teatavad meetmed ehitustööde mõju kompenseerimiseks, näiteks piiras töid lindude sigimisperioodidel või rajas raudteeliini äärde jalgrajad.
- 81 Kuid nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 75 ja 77 sisuliselt märkis, ei välista need meetmed, et uus raudteeplatvorm, mis läbib teatavate linnuliikide, sealhulgas *Otis tarda* olulist elupaika, võib põhjustada olulisi häireid ja kaitstud linnuliikide elupaikade halvenemist.
- 82 Asjaolu, et Hispaania Kuningriigi sõnul kõnealune linnuasurkond kasvas, ei sea seda arutluskäiku kahtluse alla.
- 83 Nimelt tuleb meenutada, et kaitsekohustused tekivad juba enne seda, kui tuvastatakse lindude arvu vähenemine või kui kaitsealuse liigi väljasuremisoht on reaalseks muutunud (kohtuotsus, 14.1.2016, komisjon vs. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 84 Järelikult tuleb tõdeda, et Hispaania Kuningriik rikkus enne 29. juulit 2008 linnudirektiivi artikli 4 lõikest 4 tulenevaid kohustusi ning et komisjoni hagi tuleb selles punktis rahuldada.
- 85 Seevastu ei saa nõustuda komisjon argumendiga, et kõnealuse raudteeliini käitamine avaldab asjaomasel alal esinevatele lindudele märkimisväärt mõju eeskätt müra põhjustatud häirete ja elektrilöögi- ja kokkupõrkeohu tõttu.
- 86 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 69, on nimelt tegemist mõjuga, mis on seotud võimaliku loaga edasiste tööde teostamiseks, mis on vajalikud raudteeliini toimimiseks pärast täiendava keskkonnamõju hindamist, samas kui vaidlusalune projekt puudutab olemasoleva taristu täiendamist, see tähendab eelkõige kõrgendatud platvormi ehitamist.

Kolmas väide, et rikutud on elupaikade direktiivi artikli 6 lõiget 2

Poolte argumendid

- 87 Kolmandas väites kinnitab komisjon, et Hispaania Kuningriik on alates „Campiñas de Sevilla“ ala erikaitsealaks klassifitseerimisest rikkunud elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.
- 88 Siinkohal kordab ta suures osas teise väite raames esitatud ja käesoleva kohtuotsuse punktides 65 ja 66 meenutatud argumente.
- 89 Hispaania Kuningriik leiab, et alates kõnealuse ala tunnistamisest erikaitsealaks on võetud kõik elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 täitmiseks vajalikud meetmed.
- 90 Ta leiab, et komisjon ei ole esitanud tõendeid, mis kinnitavad sobivate kaitsemeetmete ebapiisavust või puudumist, et vältida olulist mõju lindudele raudteeliini ehitustööde ja selle käitamise ajal.

- 91 Lisaks väidab Hispaania Kuningriik, et elupaikade direktiivi artikli 6 lõige 2 ei nõua tulevasest tegevusest tulla võiva ohu parandusmeetmete kohest võtmist. Tegelikult ilmneb komisjoni kindlaks tehtud oht üksnes teise töödeprojekti teostamisel, mille algusaega ei ole veel ette nähtud, ning see oht neutraliseeritaks enne selle tekkimist.

Euroopa Kohtu hinnang

- 92 Olgu meenutatud, et erikaitsealadeks klassifitseeritud alade kohta sätestab elupaikade direktiivi artikkel 7, et linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevad kohustused asendatakse muu hulgas elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 2 tulenevate kohustustega alates viimati nimetatud direktiivi rakendamise kuupäevast või alates ala linnudirektiivi kohasest klassifitseerimisest, kui viimane kuupäev on hilisem (kohtuotsus, 18.12.2007, komisjon vs. Hispaania, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 93 Kuna „Campiñas de Sevilla“ ala klassifitseeriti erikaitsealaks 29. juulil 2008, on elupaikade direktiivi artikli 6 lõige 2 käesolevas kohtuasjas sellele alale kohaldatav järelikult alates sellest kuupäevast.
- 94 Olgu märgitud, et tegevus on elupaikade direktiivi artikli 6 lõikega 2 kooskõlas üksnes siis, kui on tagatud, et see tegevus ei põhjusta mingisugust häirimist, mis võiks oluliselt riivata kõnealuse direktiivi eesmäärke, eeskätt selle direktiivi kaitse-eesmäärke (kohtuotsus, 14.1.2016, komisjon vs. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 95 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et nii elupaikade direktiivi artikli 6 lõige 2 kui ka linnudirektiivi artikli 4 lõike 4 esimene lause kohustavad liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, et vältida viimati nimetatud artikli lõike 1 alusel klassifitseeritud erikaitsealadel elupaikade halvenemist ning selliste liikide olulist häirimist, mille kaitseks erikaitsealad on klassifitseeritud (kohtuotsus, 20.9.2007, komisjon vs. Itaalia, C-388/05, EU:C:2007:533, punkt 26).
- 96 Sellest tuleneb, et kolmas väide on põhjendatud vaid juhul, kui komisjon tõendab õiguslikult piisavalt, et Hispaania Kuningriik ei ole võtnud vajalikke kaitsemeetmeid, mis võimaldavad vältida, et kiirraudteeliini ehitustööd „Campiñas de Sevilla“ alal pärast „Campiñas de Sevilla“ ala 29. juulil 2008 erikaitsealaks klassifitseerimist ei põhjusta linnudirektiivi I lisasse kantud stepilinnuliikide elupaikade halvenemist ning nende liikide häirimist, mis võiks mõjutada oluliselt elupaikade direktiivi eesmärgi tagada nende liikide säilimine (vt analoogia alusel kohtuotsus, 24.11.2011, komisjon vs. Hispaania, C-404/09, EU:C:2011:768, punkt 128).
- 97 Sellegipoolest ei ole komisjon elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 rikkumise tõendamiseks kohustatud tõendama põhjusliku seose olemasolu kiirraudteeliini ehitamise ja asjassepuutuvate liikide olulise häirimise vahel. Piisab sellest, kui see institutsioon tõendab, et on olemas tõenäosus või oht, et ehitis häirib neid liike oluliselt (vt selle kohta kohtuotsus, 14.1.2016, komisjon vs. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 98 Selles suhtes nähtub toimikust, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 86, et kõnealuse raudteeliini ehitustööd jätkusid pärast ala 29. juulil 2008 erikaitsealaks klassifitseerimist ja katkesid alles 2009. aastal ning et nende tööde teostamine, eelkõige kõrgendatud platvormi ehitamine, võib põhjustada olulisi häireid ja kaitstud linnuliikide elupaikade halvenemist, kusjuures Hispaania Kuningriik möönis, et projekti tulemusel vähenevad kindlasti *Otis tarda* asurkonna jaoks soodsad elupaigad.
- 99 Eeltoodut arvestades tuleb asuda seisukohale, et kolmas väide on osaliselt põhjendatud.

- 100 Seevastu ei saa käesoleva kohtuotsuse punktis 86 esitatud põhjustega samadel põhjustel nõustuda komisjoni argumendiga, et kõnealuse raudteeliini käitamine avaldab asjaomasel alal esinevatele lindudele märkimisväärt mõju eeskätt mürast põhjustatud häirete ja elektrilöögi- ja kokkupõrkeohu tõttu.
- 101 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et kuna Hispaania Kuningriik ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et vältida „Campiñas de Sevilla“ erikaitsealal looduslike elupaikade ja liikide elupaikade kahjustamist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks see ala on määratud, siis on Hispaania Kuningriik 29. juulile 2008 eelnenud ajal rikkunud kohustusi, mis tulenevad linnudirektiivi artikli 4 lõikest 4, ning on sellest kuupäevast hilisemal ajal rikkunud kohustusi, mis tulenevad elupaikade direktiivi artikli 6 lõikest 2.

Kohtukulud

- 102 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 3 jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks.
- 103 Käesoleval juhul tuleb arvestada asjaoluga, et Euroopa Kohus ei nõustu komisjoni teatud väidetega.
- 104 Järelikult tuleb jätta komisjoni ja Hispaania Kuningriigi kohtukulud nende endi kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. Kuna Hispaania Kuningriik ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et vältida „Campiñas de Sevilla“ erikaitsealal looduslike elupaikade ja liikide elupaikade kahjustamist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks see ala on määratud, siis on Hispaania Kuningriik 29. juulile 2008 eelnenud ajal rikkunud kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta artikli 4 lõikest 4, ning on sellest kuupäevast hilisemal ajal rikkunud kohustusi, mis tulenevad nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta artikli 6 lõikest 2.
2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.
3. Jätta Euroopa Komisjoni ja Hispaania Kuningriigi kohtukulud nende endi kanda.

Allkirjad